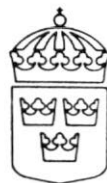

Motion till riksdagen

1987/88:L6

av Martin Olsson m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:139 om höjning av vissa ansvarsbelopp vid atom- och trafikskador

Mot.
1987/88
L6-7

I regeringens proposition 1987/88:139 framläggs bl. a. förslag om att innehavarens av atomanläggning ansvar för atomolycka höjs från 500 milj. kr. till 800 milj. kr. Eftersom nuvarande belopp gällt i fem år, nämligen från den 1 april 1983 och de nya reglerna föreslås träda i kraft först den 1 januari 1989 blir den reella höjningen av ansvarsbeloppet inte särskilt stor.

Ansvar för atomolyckor är enligt internationella konventioner som tillträtts av Sverige fördelat mellan innehavaren, det egna landet och detta land tillsammans med de övriga konventionsstaterna.

För Sverige gäller för närvarande följande ansvarsgränser

1. Anläggningsinnehavaren	0— 500 milj. kr
2. Svenska staten, för olycka för vilken anläggningsinnehavare i Sverige är ansvarig	500— 570 milj. kr.
3. Svenska staten, gemensamt med övriga s. k. Brysselstater	570— 975 milj. kr.
4. Svenska staten	975—3 000 milj. kr.

Det innebär att svenska staten har ett ansvar på ca 2,12 miljarder kronor.

Motivet för att nu inte öka innehavarnas ansvar mer än till 800 milj. kr. förklaras i propositionen med att kapaciteten på återförsäkringsmarknaden nu torde medge att försäkring kan tecknas för ett belopp om närmare en miljard kronor. Eftersom försäkringen skall motsvara minst 120 % av ansvarsbeloppet kan detta nu höjas till 800 milj. kr. enligt propositionen.

Av redovisningen i propositionen (s. 7) framgår att försäkrat eller garanterat belopp i Västtyskland uppgår till ca 1,8 miljarder svenska kronor och i Nederländerna till ca 1,3 miljarder svenska kronor, alltså i båda dessa länder långt över den i propositionen föreslagna höjningen. Förklaringen till de höga beloppen lär vara – vilka dock ej redovisas i propositionen – att Västtyskland tillämpar andra regler för försäkringsverksamhet och att Nederländerna endast har ett kärnkraftverk. Visserligen är förhållandena alltså annorlunda i dessa båda länder jämfört med Sverige, men de är ändå värdefulla exempel på att det går att ha betydligt högre ansvar för ägarna än det i propositionen föreslagna.

Enligt vår uppfattning bör kärnkraftsindustrin – liksom andra verksamheter – genom försäkringar ta ansvar för de olyckor den kan åstadkomma.

Därigenom skulle kärnkraftsindustrin genom försäkringspremier belastas med kostnaderna för de risker den medför. Vi vill erinra om att det numera är en bärande princip att resp. bransch inom näringslivet skall stå för sina kostnader och inte få övervältra dessa på samhället. Vi finner det mycket anmärkningsvärt att kärnkraftsindustrin skall få utgöra ett undantag från denna princip.

Fråncenterhåll har vi tidigare framfört denna principiella inställning och vi vill bl. a. hänvisa till särskilt yttrande fogat till lagutskottets betänkande 1982/83:15, avvikande mening fogad till lagutskottets yttrande 1986/87:1 y och reservation fogad till näringsutskottets betänkande 1986/87:12 samt motionen 1986/87:N113.

Kärnkraftshaveriet i Tjernobyli visade vilka enorma skador som en – även begränsad – kärnkraftsolycka kan åstadkomma. Det blev en erinran om vikten av att ansvarsfrågan är tillfredsställande löst så att drabbade får full ersättning och att kärnkraftsindustrin bör belastas med kostnaderna för de risker den innebär.

Det är enligt vår mening två svagheter i nuvarande ansvarsregler för atomolyckor. Dels är det oskäligt att svenska staten genom sitt ansvar subventionerar kärnkraftsindustrin, dels är begränsningen av det totala ansvaret till 3 miljarder kronor synnerligen lågt med hänsyn till den omfattning en atomskada kan få och som Tjernobyli-haveriet är ett exempel på.

Enligt vår mening bör riksdagen uttala att regeringen utan dröjsmål bör pröva förutsättningarna för genomförande av fullt ansvar för kärnkraftsindustrin – eller i vart fall avsevärda höjningar av dess ansvar – för atomolyckor. Även andra länders metoder att lösa dessa frågor så att ägaransvaret är betydligt högre än det svenska bör därvid beaktas. Om det bedöms erforderligt bör Sverige verka för tillägg till gällande konventioner för att uppnå syftet att öka ägarnas ansvar för atomolyckor och för att garantera skadelidande full ersättning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om kärnkraftsindustrins ansvar för atomolyckor.

Stockholm den 5 april 1988

Martin Olsson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Britta Hammarbacken (c)

Ingbritt Irhammar (c)

Bengt Kindbom (c)

Elving Andersson (c)